

Palveluverkko

Kaupunginhallitus 06.02.2024 § 47

Valmistelu ja lisätiedot
sivistysjohtaja Sari Gustafsson, kaupunkikehitysjohtaja Dan Mollgren, toimitilajohtaja Mikko Silvast ja rahoitusjohtaja Henrik Rainio, etunimi.sukunimi@porvoo.fi

Taustaa

Porvoon kaupungin strategiassa on neljä talouskasvua täydentävää tavoitetta: suosituin kotikaupunki, paras arkenakin, kaupunkielämän sykettä ja ilmastotekojen kaupunki. Laadukas koulutus ja varhaiskasvatus luovat edellytyksiä kasvulle, hyvinvoinnille, osallistumiselle sekä kaupungin kilpailukyvyille. Viimeisten 12 vuoden aikana uusiin päiväkotij- ja koulurakennuksiin on investoitu yli 200 miljoonaa euroa. Porvoo panostaa saavuttaakseen ehyen oppimisen polun lapsuudesta vanhuuteen. Lasten ja nuorten ehyt kasvun polku sisältää varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perusopetuksen sekä toisen asteen koulutuksen järjestämisen, siirtymät näiden välillä huomioiden.

Toimintaympäristön muutokset vaikuttavat vääjäämättä toiminnan järjestämiseen. Väestöennusteiden mukaan lasten määrä tulee myös Porvoossa laskemaan pitkällä aikavälillä vuoteen 2040 mennessä jopa 11,3 %. On kuitenkin huomioitava, että vaikka varhaiskasvatusikäisten sekä esiopetusikäisten määrä vähenee, palveluihin osallistumisprosentti kasvaa nyt ja edelleen joitain vuosia.

Kaupungin kasvutavoite on strategiassa kirjattu 70 000 asukkaaseen vuoteen 2040 mennessä. Vuonna 2022 kasvu oli kuitenkin vain 0,2 %. Muuttoliikkeestä ja kasvusta huolimatta lasten määrä kasvaa vain vähän valtakunnallisen syntyvyyden laskun myötä. Asiakkuuksien vähentyessä palveluverkkoa on uudistettava, jotta pystytään tuottamaan entistä paremmin laadukkaita palveluita kustannustehokkaasti. Lapsimäärän lasku ennusteiden mukaisesti merkitsee valtionosuuksien laskua noin 5-6 miljoonaa euroa kasvun ja oppimisen käyttötaloudessa vuoteen 2040 mennessä nykytasolla, koska valtionosuudet määräytyvät palveluiden piirissä olevan lapsimäärän mukaan.

Tavoitteet palveluverkolle

Taloustilanteen vuoksi on ennakoitava tulevaa ja noudatettava toimialakohtaisesti laadittavia talouden ja tuottavuuden tasapainotusohjelmia. Porvoon kaupungin talousarviossa 2024 on päätetty, että laaditaan kasvun ja oppimisen toimialan palveluverkkoselvitys (koulut ja päiväkodit) ja tulevaisuuden suunnitelma vuoden 2024 aikana. Tavoitteena on, että palvelutarpeiden ja palvelutarjonnan muutokset tunnistetaan aiempaa varhemmin ja niihin reagoidaan ennakoivasti myös palveluverkon osalta. Palveluverkkosuunnittelussa huomioidaan lisäksi nykyistä paremmin maankäytön suunnittelun vaikutukset

palveluihin ja rakennusten osalta peruskorjaus- ja uudisinvestointitarpeet.

Palveluverkkosuunnittelun pohjana on strategiset periaatteet ja linjaukset, joilla saadaan luotua pysyvä, monipuolisesti ja pitkäjänteisesti käytettävä malli. Saavuttaakseen maksimaalisen hyödyn ja synergian, osallistuu Porvoon kaupungin varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkoselvitys ja -suunnitelmatyöhön monialaisesti kolme toimialaa: kasvu ja oppiminen, kaupunkikehitys ja toimitilapalvelut. Myös työn kustannukset jaetaan työhön osallistuvien kesken kolmeen osaan.

Palveluverkon periaatteet

Palveluverkon periaatteet kuvastavat arvopohjaa, toteuttavat lakisääteistä normiohjausta ja ovat osa palvelutason määrittelyä. Periaatteet ovat yhteensopivia kaupungin muiden toimijoiden asettamien tavoitteiden ja periaatteiden kanssa. Tavoitteena on luoda linjaukset, joiden avulla laaditaan kasvun ja oppimisen palveluiden palveluverkkoselvitys ja -suunnitelma. Päämääränä on lasten ja nuorten oppiminen ja hyvinvointi.

Periaate 1. Kasvu ja oppiminen ovat toiminnan keskiössä

Suunnitelmallisella palveluverkon suunnittelulla ja joustavalla aluejaolla ehkäistään alueellista eriytymistä. Laadukkaat varhaiskasvatus-, esiopetus ja perusopetuspalvelut turvataan kaikille lapsille. Tavoitteena on luoda lasten tarpeisiin vastaava palveluverkko, jossa varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelujen järjestämisen käyttötaloudesta vähintään puolet kohdistuu ydintehtävän toteuttamiseen eli kasvun, opetuksen ja tuen henkilöstömenoihin. Palveluverkkosuunnitelma tukee näin myös henkilöstön saatavuutta.

Periaate 2. Palveluverkko tukee ehyen ja yhtenäisen kasvu- ja opinpolun muodostumista

Opinpolun ennakointi mahdollistaa ehyen kasvupolun, jolloin lapsen opinpolkua ja opinpolun aikaisia siirtymiä voidaan huomioida lapsilähtöisesti maantieteellisen palvelualueen sisällä. Esiopetuksen ja sitä täydentävän varhaiskasvatuksen voi mahdollisuuksien mukaan järjestää koulujen tiloissa ja palvelualueet ovat oppilaaksiottoalueita laajempia. Sidosryhmien kanssa tehtävällä yhteistyöllä voidaan vaikuttaa palvelukokonaisuuteen. Huomioitava on mm joukkoliikennetkaisu, tarpeiden mukainen kaavoitus sekä rakentamishankkeiden rytmitys.

Periaate 3. Palveluverkko muodostuu toimivista ja taloudellisista yksiköistä

Lasten määrän ennusteiden mukaisesta laskusta huolimatta koulutuksen järjestäjän on tarjottava kuntalaisille pedagogisesti laadukasta palvelua. Tämä on mahdollista tilojen tarkoituksenmukaisella, taloudellisella ja tehokkaalla käytöllä. Palveluverkkoselvityksen tavoitteena on siirtyä pysyviin tila- ja sijaintitarkaisuihin, jossa oppilaaksiottokriteerit ja palveluverkonlinjaukset synkronisoidaan. Tilat suunnitellaan muuntojoustaviksi. Oppilaaksiottokriteerien ja

palveluverkkosuunnittelun linjaukset synkronoidaan keskenään toimiviksi.

Periaate 4. Palveluverkon suunnittelu perustuu tietoon

Palveluverkon suunnittelun lähtökohtana ovat tulevat lapsi- ja esi- sekä perusopetuksen oppilasmäärät ja -ennusteet.

Palveluverkkosuunnitelma laaditaan ennalta sovittua aluejakoa ja lähtötietoja käyttäen. Palveluverkkosuunnittelu perustuu monitahoarviointiin, jota tehdään yhteistyönä kasvun ja oppimisen toimialan, toimitilapalvelujen ja maankäytön suunnittelun, kehitysyksikön ja rahoitusjohdon kesken.

Periaate 5. Suomen- ja ruotsinkielisten/kieliryhmien palvelujen suunnittelussa yhtenevät perusteet

Palveluverkkosuunnittelu aloitetaan nykytilakuvauksella, joka sisältää väestörakenteen ja kehityksen tarkastelun, nykyisen palveluverkon kuvauksen, kaupunkitasoiset lapsi- ja oppilasmäärätiedot, yksikkökohtaiset lapsi- ja oppilasmäärätiedot, kaupunki- ja yksikkökohtaiset taloustarkastelut sekä tilojen laajuus ja rakennusten kuntotiedot. Tulkinnoissa huomioidaan mm. haja-asutusalueiden sivistyskeskustehtävä, saaristoalue, kaksikielisyys ja alueen maahanmuuttajaväestön osuus.

Palveluverkko suhteutetaan toimintaympäristön muutoksiin, kuten väestömuutoksiin, lainsäädännöllisiin muutoksiin, palvelutarpeiden ja järjestämisen ennakkointiin, rahoitus- ja kustannusmuutoksiin sekä peruskorjaus- ja uudisrakennustarpeisiin. Palveluverkon suunnittelun periaatteista voidaan johtaa selvitys- ja suunnitteluvaiheessa erillisiä tarkempia kriteerejä, mutta niiden muotoiluun ja raamittamiseen tarvitaan periaatteet taustalle. Tietopohja on periaatteissa määritetty samalla tavalla.

Palveluverkkoselvityksen laatimisen jälkeen laaditaan palveluverkkosuunnitelma, joka sisältää mahdollisia skenaarioita ja/tai vaihtoehtoja tulevaisuuden palveluverkosta ja sen palvelutasosta. Palveluverkkosuunnitelma sisältää ehdotuksen kummankin kieliryhmän osalta palveluverkkoon tehtävistä muutoksista, päiväkotien ja koulujen sijainneista sekä päiväkoti- ja koulurakennuksiin kohdistuvista toimenpiteistä.

Tarkemmat kuvaukset palveluverkkosuunnitelman eri periaatteista FCG:n liitteestä Porvoon palveluverkkosuunnittelun periaatteet

Prosessi ja projektin kesto

Prosessi on käynnistetty määrittelemällä palveluverkon periaatteita ja kilpailutuksella loppuvuodesta 2023. Periaatteiden hyväksymisen jälkeen on selvityksen vuoro ja sen hyväksyminen. Tämän jälkeen laaditaan suunnitelma, joka hyväksytään loppuvuoden 2024 aikana. Tavoitteena on synkronoida suunnitelma talouden ja tuottavuuden tasapainotusohjelmaan sekä talousarvioon 2025 suunnitteluvuosineen. Varsinaiset toimeenpanopäätökset palveluverkosta tehdään kevään- syksyn 2025 seuraavan valtuustokauden aikana.

Tarkempi prosessikuvaus yhteensovittavasta päätöksenteosta 2023–2025 lautakunnissa, kaupunginhallituksessa ja kaupunginvaltuustossa on esitelty liitteessä 1, Palveluverkon periaatteet ja prosessi.

Projektiryhmän kokoonpano

Kasvu ja oppiminen:

Sivistysjohtaja Sari Gustafsson, varhaiskasvatusjohtaja Leila Nyberg, perusopetus – ja lukiokoulutusjohtajat Jari Kettunen ja Rikard Lindström, hallintopäällikkö Mervi Tuominen, suunnittelija Linda Karlsson

Kaupunkikehitys:

Kaupunkikehitysjohtaja Dan Mollgren, yleiskaavapäällikkö Maija-Riitta Kontio

Toimitilapalvelut:

Toimitilajohtaja Mikko Silvast, kaupunginarkkitehti Markku Partanen, rakennuttajapäällikkö Tommi Mikkeli

Talous- ja rahoitus:

Rahoitusjohtaja Henrik Rainio, controller Sari Klenberg

Kehitys ja digitalisaatio:

Kehitysjohtaja Charlotta Grönqvist, kehityspäällikkö Mervi Makkonen

Hankkeen ohjaus

Palveluverkkohanketta ohjaa kaupunginhallitus.

Seuraavat vaiheet

Palveluverkon selvitys aloitetaan kilpailutuksen jälkeen helmikuussa 2024 nykytilan kuvauksella. Periaatteiden käsittelemisen jälkeen helmikuussa 2024 kokouspykälä siirtyy kasvun ja oppimisen lautakuntaan ja kaupunkikehityslautakuntaan lausuntoja varten, jonka jälkeen pykälä taas palautuu kaupunginhallitukselle päätettäväksi ja hyväksyttäväksi. Myös toimitilapalvelut ja rahoitusjohto voivat täydentää omia lausuntoja. Kasvun ja oppimisen koulutusjaostot voivat aikataulujensa puitteissa antaa lausuntonsa kasvun ja oppimisen lautakunnan käyttöön.

Käytettävät lähdeaineistot ja raportit

Palveluverkon periaatteet ja prosessi, käyty läpi iltakoulussa 13.12.2023 ja löytyy valtuutettujen sähköisestä kokouksesta, tiedostojen alta.

Liite 1 Palveluverkon periaatteet

Liite 2 Porvoon palveluverkkosuunnittelun periaatteet (FCG)

Liite 3 Palveluverkkoselvitys ja -suunnittelu (Plandisc)

<https://create.plandisc.com/0ZnOL9w>

Liite 4 Väestönmuutoksen vaikutukset varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen järjestämiseen (OKM)

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165280/OKM_2023_52.pdf?sequence=1&isAllowed=y

vt. Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus lähettää esityksen mukaiset periaatteet lausunnoille kasvun ja oppimisen lautakuntaan ja kaupunkikehityslautakuntaan, konsernipalveluita evästetään täydentämään esitystä toimitilojen sekä rahoituksen osalta

helmikuun aikana. Lausuntojen pohjalta kaupunginhallitus tekee päätöksen periaatteista 11.3.2024.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti lähettää palveluverkon periaatteet lausunnoille kasvun ja oppimisen lautakuntaan ja kaupunkikehityslautakuntaan. Konsernipalveluita evästettiin täydentämään esitystä toimitilojen sekä rahoituksen osalta. Lautakuntia pyydetään antamaan lausuntonsa helmikuun aikana. Lausuntojen pohjalta kaupunginhallitus tekee päätöksen periaatteista 11.3.2024.

Kaupunginhallitus kehotti jatkovalmistelussa myös selvittämään, mitä toimenpiteitä ja resursseja nykyisen sivistysverkon ylläpitäminen palvelukylissä edellyttää. Tämän perusvaihtoehdon selvittäminen osana sivistysverkkoselvitystä on tärkeää, jottei selvityksen uskottavuus joudu kyseenalaiseksi, kun päätöksenteko tulee ajankohtaiseksi.

Kaupunginhallitus 08.04.2024 § 112

Kaupunginhallitus on saanut palveluverkon periaatteista lausunnot kasvun ja oppimisen lautakunnalta sekä kaupunkikehityslautakunnalta.

Kasvun ja oppimisen lautakunnan lausunnossa kiinnitetään muun muassa huomiota, että prosessin aikajanasta ja järjestyksestä on pidettävä kiinni. Lautakunta ja jaostot haluavat prosessin aikana tietoa edistymisestä ja toivovat, että heiltä pyydetään lausuntoja. Prosessi on moniulotteinen ja monialainen, joka tulee huomioida sekä suunnittelussa että päätöksenteossa. Porvoo on maantieteellisesti haastava kaupunki eikä laskennallisesti voida yksiselitteisesti huomioida esim. äidinkieltä, oppilasmäärää tai ryhmäkokoja. Perusskenaario on selvitysvaiheessa nykytilan kuvaus.

Kaupunkikehityslautakunnan lausunnossa todetaan, että palveluverkon periaatteet on selkeästi määritelty ja ne muodostavat hyvän pohjan, joiden avulla edetään kasvun ja oppimisen palveluiden palveluverkkoselvityksen ja suunnitelman laatimiseen. Koko prosessi on jaettu johdonmukaisesti eteneviin vaiheisiin, joka auttaa tulevan palveluverkon määrittelyssä ja tarvittavista toimenpiteistä. Lisäksi lausunnossa korostetaan, että lasten ja nuorten sekä vanhempien näkökulmasta hyvä asuinympäristö on moniulotteinen kokonaisuus, joka koostuu useista toisiinsa liittyvistä ominaisuuksista. Koulut ja päiväkodit sekä hyvät kulkuyhteydet mukaan lukien joukkoliikenne liittyvät olennaisesti hyvän asuinympäristön kokemukseen.

Kaupunginhallitus toteaa lautakuntien lausuntojen olevan pääosin hyvin toteutettavissa ja tukevan perusteellista selvitys- ja suunnitteluvaihetta. Tällä hetkellä päätöksessä olevat periaatteet on tehty seuraavan vaiheen suunnittelulle ja varmistamaan monitahoista ja ennakkoluulotonta arviointia ja viitekehystä. Etukäteen ei suljeta suunnittelusta pois tiettyjä vaihtoehtoja.

Skenaariot tulevat suunnitteluvaiheessa sisältämään eri kriteerejä, joissa eri asioita voidaan arvioida ja painottaa. Myös nykytila arvioidaan jo selvitysvaiheessa perusskenaariona. Kaikissa suunnitelman skenaariovaihtoehdoissa noudatetaan luonnollisesti voimassa olevaa lainsäädäntöä.

Lautakuntien lausunnoista ei noussut esiin seikkoja, joiden perusteella luonnosta palveluverkon periaatteiksi tulisi muuttaa. Näin ollen kaupunginhallitus vahvistaa liitteenä olevat periaatteet, joiden pohjalta tullaan laatimaan kasvun ja oppimisen palveluiden palveluverkkoselvitys ja -suunnitelma.

Lautakuntia pidetään asian edistymisen osalta ajan tasalla ja tiedotetaan prosessin etenemisestä lautakuntien kokousten yhteydessä. On tärkeää, että aikataulu pysyy, jotta palveluverkon potentiaali saadaan synkronoitua osaksi talouden ja tuottavuuden tasapainottamisohjelmaa.

Liitteet

Palveluverkon periaatteet

Palveluverkkosuunnitelu periaatteet (FCG)

Palveluverkkoselvitys ja -suunnitelu (Plandisc)

Väestömuutoksen vaikutukset varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen järjestämiseen (OKM)

Kasvun ja oppimisen lautakunta 29.02.2024 Lausunto

Kaupunkikehityslautakunta 13.02.2024 Lausunto

Suomenkielinen koulutusjaosto 27.02.2024 Lausunto

Svenskspråkiga utbildningssektionen 27.02.2024 Åsikt

vt. Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus päättää hyväksyä seuraavat periaatteet, joiden avulla laaditaan kasvun ja oppimisen palveluiden palveluverkkoselvitys ja -suunnitelma.

Periaate 1. Kasvu ja oppiminen ovat toiminnan keskiössä.

Suunnitelmallisella palveluverkon suunnittelulla ja joustavalla aluejaolla ehkäistään alueellista eriytymistä. Laadukkaat varhaiskasvatus-, esiopetus ja perusopetuspalvelut turvataan kaikille lapsille. Tavoitteena on luoda lasten tarpeisiin vastaava palveluverkko, jossa varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelujen järjestämisen käyttötaloudesta vähintään puolet kohdistuu ydintehtävän toteuttamiseen eli kasvun, opetuksen ja tuen henkilöstömenoihin. Palveluverkkosuunnitelma tukee näin myös henkilöstön saatavuutta.

Periaate 2. Palveluverkko tukee ehyen ja yhtenäisen kasvu- ja opinpolun muodostumista.

Opinpolun ennakointi mahdollistaa ehyen kasvupolun, jolloin lapsen opinpolkua ja opinpolun aikaisia siirtymiä voidaan huomioida lapsilähtöisesti maantieteellisen palvelualueen sisällä. Esiopetuksen ja sitä täydentävän varhaiskasvatuksen voi mahdollisuuksien mukaan järjestää koulujen tiloissa ja palvelualueet ovat

oppilaaksiottoalueita laajempia. Sidosryhmien kanssa tehtävällä yhteistyöllä voidaan vaikuttaa palvelukokonaisuuteen. Huomioitava on mm joukkoliikennetkaisu, tarpeiden mukainen kaavoitus sekä rakentamishankkeiden rytmitys.

Periaate 3. Palveluverkko muodostuu toimivista ja taloudellisista yksiköistä.

Lasten määrän ennusteiden mukaisesta laskusta huolimatta koulutuksen järjestäjän on tarjottava kuntalaisille pedagogisesti laadukasta palvelua. Tämä on mahdollista tilojen tarkoituksenmukaisella, taloudellisella ja tehokkaalla käytöllä. Palveluverkkoselvityksen tavoitteena on siirtyä pysyviin tila- ja sijaintitarkaisuihin, jossa oppilaaksiottokriteerit ja palveluverkonlinjaukset synkronisoidaan. Tilat suunnitellaan muuntojoustaviksi. Oppilaaksiottokriteerien ja palveluverkkosuunnittelun linjaukset synkronoidaan keskenään toimiviksi.

Periaate 4. Palveluverkon suunnittelu perustuu tietoon.

Palveluverkon suunnittelun lähtökohtana ovat tulevat lapsi- ja esi- sekä perusopetuksen oppilasmäärät ja -ennusteet. Palveluverkkosuunnitelma laaditaan ennalta sovittua aluejakoa ja lähtötietoja käyttäen. Palveluverkkosuunnittelu perustuu monitahoarviointiin, jota tehdään yhteistyönä kasvun ja oppimisen toimialan, toimitilapalvelujen ja maankäytön suunnittelun, kehitysyksikön ja rahoitusjohdon kesken.

Periaate 5. Suomen- ja ruotsinkielisten/kieliryhmien palvelujen suunnittelussa käytetään yhteneviä perusteita.

Palveluverkkosuunnittelu aloitetaan nykytilakuvauksella, joka sisältää väestörakenteen ja kehityksen tarkastelun, nykyisen palveluverkon kuvauksen, kaupunkitasoiset lapsi- ja oppilasmäärätiedot, yksikkökohtaiset lapsi- ja oppilasmäärätiedot, kaupunki- ja yksikkökohtaiset taloustarkastelut sekä tilojen laajuus ja rakennusten kuntotiedot. Tulkinnoissa huomioidaan mm. haja-asutusalueiden sivistyskeskustehtävä, saaristoalue, kaksikielisyys ja alueen maahanmuuttajaväestön osuus.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi äänestyksen jälkeen seuraavat periaatteet, joiden avulla laaditaan kasvun ja oppimisen palveluiden palveluverkkoselvitys ja -suunnitelma.

Periaate 1. Kasvu ja oppiminen ovat toiminnan keskiössä.

Suunnitelmallisella palveluverkon suunnittelulla ja joustavalla aluejaolla ehkäistään alueellista eriytymistä. Laadukkaat varhaiskasvatus-, esiopetus ja perusopetuspalvelut turvataan kaikille lapsille. Tavoitteena on luoda lasten tarpeisiin vastaava palveluverkko, jossa varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelujen järjestämisen käyttötaloudesta vähintään puolet kohdistuu

ydintehtävän toteuttamiseen eli kasvun, opetuksen ja tuen henkilöstömenoihin. Palveluverkkosuunnitelma tukee näin myös henkilöstön saatavuutta.

Periaate 2. Palveluverkko tukee ehyen ja yhtenäisen kasvu- ja opinpolun muodostumista.

Opinpolun ennakointi mahdollistaa ehyen kasvupolun, jolloin lapsen opinpolkua ja opinpolun aikaisia siirtymiä voidaan huomioida lapsilähtöisesti maantieteellisen palvelualueen sisällä. Esiopetuksen ja sitä täydentävän varhaiskasvatuksen voi mahdollisuuksien mukaan järjestää koulujen tiloissa ja palvelualueet ovat oppilaaksiottoalueita laajempia. Sidosryhmien kanssa tehtävällä yhteistyöllä voidaan vaikuttaa palvelukokonaisuuteen. Huomioitava on mm joukkoliikennetkaisu, tarpeiden mukainen kaavoitus sekä rakentamishankkeiden rytmitys.

Periaate 3. Palveluverkko muodostuu toimivista ja taloudellisista yksiköistä.

Lasten määrän ennusteiden mukaisesta laskusta huolimatta koulutuksen järjestäjän on tarjottava kuntalaisille pedagogisesti laadukasta palvelua. Tämä on mahdollista tilojen tarkoituksenmukaisella, taloudellisella ja tehokkaalla käytöllä. Palveluverkkoselvityksen tavoitteena on siirtyä pysyviin tila- ja sijaintitarkaisuihin, jossa oppilaaksiottokriteerit ja palveluverkonlinjaukset synkronisoidaan. Tilat suunnitellaan muuntojoustaviksi. Oppilaaksiottokriteerien ja palveluverkkosuunnittelun linjaukset synkronoidaan keskenään toimiviksi.

Periaate 4. Palveluverkon suunnittelu perustuu tietoon.

Palveluverkon suunnittelun lähtökohtana ovat tulevat lapsi- ja esi- sekä perusopetuksen oppilasmäärät ja -ennusteet. Palveluverkkosuunnitelma laaditaan ennalta sovittua aluejakoa ja lähtötietoja käyttäen. Palveluverkkosuunnittelu perustuu monitahoarviointiin, jota tehdään yhteistyönä kasvun ja oppimisen toimialan, toimitilapalvelujen ja maankäytön suunnittelun, kehitysyksikön ja rahoitusjohdon kesken.

Periaate 5. Suomen- ja ruotsinkielisten/kieliryhmien palvelujen suunnittelussa käytetään yhteneviä perusteita.

Palveluverkkosuunnittelu aloitetaan nykytilakuvauksella, joka sisältää väestörakenteen ja kehityksen tarkastelun, nykyisen palveluverkon kuvauksen, kaupunkitasoiset lapsi- ja oppilasmäärätiedot, yksikkökohtaiset lapsi- ja oppilasmäärätiedot, kaupunki- ja yksikkökohtaiset taloustarkastelut sekä tilojen laajuus ja rakennusten kuntotiedot. Tulkinnoissa huomioidaan mm. haja-asutusalueiden sivistyskeskustehtävä, saaristoalue, kaksikielisyys ja alueen maahanmuuttajaväestön osuus.

Wilhelmiina Eskola esitti, Sami Rynänen kannattamana, että

periaate 2 muutetaan muotoon: ”Palveluverkko tukee ehyen ja yhtenäisen kasvu- ja opinpolun muodostumista
Opinpolun ennakointi mahdollistaa ehyen kasvupolun, jolloin lapsen opinpolkua ja opinpolun aikaisia siirtymiä voidaan huomioida lapsilähtöisesti, pitäen kuitenkin kiinni lähikouluperiaatteesta ja koulukohtaisista oppilaaksiottoalueista. Lapselle voidaan tarjota myös toista lähikoulua eri oppilaaksiottoalueella, mutta päätös siirtymisestä on vanhempien ja perustuu vapaaehtoisuuteen. Esiopetuksen ja sitä täydentävän varhaiskasvatuksen voi mahdollisuuksien mukaan järjestää koulujen tiloissa. Sidosryhmien kanssa tehtävällä yhteistyöllä voidaan vaikuttaa palvelukokonaisuuteen. Huomioitava on mm. joukkoliikennetkaisu, tarpeiden mukainen kaavoitus sekä rakentamishankkeiden rytmitys.”

Kaupunginjohtajan esitys voitti äänestyksessä Eskolan esityksen äänin 7 (Holmström Johnny, Lund Bodil, Puromies Eeva, Servin Kevin, Uski Nina, Välimäki Markku, Wiitakorpi Jorma) – 6 (Blomqvist-Valtonen Elin, Eskola Vilhelmiina, Ryyänen Sami, Sigfrids Frida, Valasti Matti, Söderberg Johan).

Kaupunginhallitus 17.06.2024
97/12.00.01/2024

Valmistelu ja lisätiedot

Sivistysjohtaja Sari Gustafsson, Kaupunkikehitysjohtaja Dan Mollgren, Toimitilajohtaja Mikko Silvast ja Rahoitusjohtaja Henrik Rainio, etunimi.sukunimi@porvoo.fi

Palveluverkkoselvityksessä ja -suunnittelussa luodaan pysyvä, monipuolisesti ja pitkäjänteisesti käytettävä malli palveluiden tuottamiseksi. Tasavertaisuuden takaamiseksi on tärkeää tunnistaa palvelutarpeiden ja -tarjonnan muutokset varhain ja reagoida niihin ennakoivasti.

Palveluverkkoselvitys- ja suunnittelu perustuu monitahoarviointiin, jota tehdään yhteistyönä kasvun ja oppimisen toimialan, toimitilapalveluiden ja maankäytön suunnittelun, kehitysyksikön ja rahoitusjohdon kesken. Palveluverkkohanketta ohjaa kaupunginhallitus.

Projektiryhmän kokoonpano

Kasvu ja oppiminen: Sivistysjohtaja Sari Gustafsson, varhaiskasvatusjohtaja Leila Nyberg, perusopetus – ja lukiokoulutusjohtajat Jari Kettunen ja Rikard Lindström, hallintopäällikkö Mervi Tuominen, suunnittelija Linda Karlsson

Kaupunkikehitys: Kaupunkikehitysjohtaja Dan Mollgren, yleiskaavapäällikkö Maija-Riitta Kontio

Toimitilapalvelut: Toimitilajohtaja Mikko Silvast, kaupunginarkkitehti Markku Partanen, rakennuttajapäällikkö Tommi Mikkeli

Talous- ja rahoitus: Rahoitusjohtaja Henrik Rainio, controller Sari Klenberg

Kehitys ja digitalisaatio: Kehitysjohtaja Charlotta Grönqvist,
kehityspäällikkö Mervi Makkonen

Projektiryhmä on kokoontunut joka toinen viikko, tarvittaessa tiheämmin, ja selvitystyön etenemisestä on tiedotettu kasvun- ja oppimisen lautakunnassa, koulutusjaostoissa, kaupunkikehityslautakunnassa ja kaupunginhallituksessa 13.3., 27.3. ja 19.4.2024. Suunnittelun pohjana ovat strategiset periaatteet ja linjaukset. Palveluverkon periaatteet hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 8.4.2024 ja 15.5. järjestettiin valtuuston iltakoulu, jossa kerrottiin tarkemmin palveluverkon nykytilankuvauksesta. Myös Kasvun ja oppimisen lautakunnalle sekä jaostoille järjestettiin aiheesta iltakoulu 16.5.

Palveluverkon nykytilan kuvaus, josta muodostetaan seuraavassa vaiheessa perusskenaario, on kaupunginhallituksen kokouksessa 17.6.2024. Kasvun ja oppimisen toimialan palveluverkkoselvityksen ja tulevaisuuden palveluverkkosuunnitelman laatimisesta vuoden 2024 aikana on päätetty Porvoon kaupungin talousarviossa 2024. Tavoitteena on synkronoida suunnitelma talouden ja tuottavuuden tasapainotusohjelmaan sekä talousarvioon 2025 suunnitteluvuosineen.

Palveluverkkoselvityksen ja -suunnitelman laatiminen noudattaa seuraavia vaiheita:

1. Periaatteiden määrittäminen ja hyväksyminen
2. Palveluverkon nykytilan selvitys ja hyväksyminen
3. Palveluverkkosuunnitelman laatiminen ja hyväksyminen
4. Toimeenpanopäätökset

Palveluverkon nykytilan selvityksen tuloksena saadaan kattava kuva tämänhetkisestä palveluverkosta:

- Kaavoitus, joukkoliikenne, väestönkehitys
- Nykyisen palveluverkon kuvaus (kohteet, kapasiteetti, lapsi- ja oppilasmäärät, toiminnalliset havainnot)
- Palveluverkon kiinteistöjen tekninen nykytila (laajuudet, kuntoluokat, omistusmuodot, investointitarpeet)
- Taloudellinen nykytila (käyttökustannukset, ylläpitokustannukset)
- Johtopäätökset nykytilasta (ylätason huomiot palvelukapasiteetista ja toiminnallisuudesta, alustava esitys palvelutilojen kehittämistarpeista)

Havainnot nykytilasta, koulut

- Osaa kouluista käytetään tällä hetkellä yli kapasiteetin, etenkin ruotsinkielisissä kouluissa: yli puolessa ruotsinkielisen perusopetuksen yksiköistä täyttöaste on yli sadan prosentin. Myös suomenkielisessä perusopetuksessa muutamassa koulussa on oppilaita yli kapasiteetin.
- Vapaata kapasiteettia on etenkin kauempana keskustasta sijaitsevilla kohteilla, mutta myös keskustan alueella.

- Rakennuskanta on pääosin hyvässä tai tyydyttävässä kunnossa. Kouluissa on käytössä moduuli- tai muita tilapäisratkaisuja, joista on tavoitteiden mukaista luopua pitkällä aikavälillä, ja siirtyä pysyvien tilojen käyttöön.
- Vuotuisten kustannusten keskiarvo oppilasta kohden on noin 11 900 €. Suuremmilla oppilaskohtaisilla kustannuksilla erottuvat pääosin pienemmät yksiköt.

Havainnot nykytilasta, päiväkodit

- Noin puolissa nykyisistä päiväkodeista on tällä hetkellä lapsia enemmän, kuin päiväkodin kapasiteetti sallisi.
- Varhaiskasvatuksen rakennukset ovat pääosin hyvässä tai tyydyttävässä kunnossa. On kuitenkin myös muutamia kohteita, jotka ovat välttävissä tai heikossa kunnossa.
- Vuotuisten kustannusten keskiarvo lasta kohden on noin 14 100 €. Suuremmilla kustannuksilla erottuvat etenkin pienemmät, alle sadan lapsen yksiköt, sekä suurin osa elinkaarikohteista.

Seuraavana työvaiheena on palveluverkon suunnitteluvaihe, jossa selvitetään mahdolliset kehitysskenaariot. Skenaariotyöskentelyssä verrataan nykyistä palvelukapasiteettia palvelutarpeen kehitykseen. Palveluverkkosuunnittelun osana toteutetaan myös lapsivaikutusten arviointeja. Potentiaalisimpia skenaarioita vertaillaan ja optimoidaan valituilla muuttujilla kaupungin palautteen pohjalta. Tämän jälkeen tulokset raportoidaan ja kehitetään yhdessä projektiryhmänryhmän kanssa. Lopputuloksena syntyy valmis palveluverkkosuunnitelma, jota esitellään päättäjille ja kuntalaisille, sisältäen ehdotuksen valittavaksi skenaarioksi.

Liite

Porvoon palveluverkkoselvitys, nykytilan kuvaus

vt. Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi Porvoon palveluverkon nykytilan kuvauksen.